

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXX, broj 22

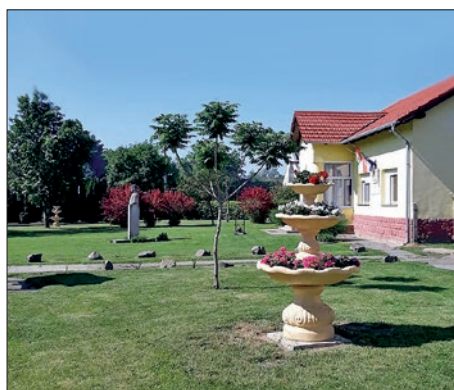
4. lipnja 2020.

cijena 200 Ft

Spomen Stipi Kovačevu

6. stranica

U Martincima

12. stranica

Kad ti je posao ujedno i hobi

14. stranica

Vratiti se u normalu

Nakon dva i pol mjeseca izvanrednog stanja, zaštitnih mjera, ograničenja, zatvaranja, zabrane okupljanja i do sada nezapamćene izolacije zbog pandemije koronavirusa željni smo otvaranja i povratka normalnom životu.

Nakon svakodnevnih zabrinjavajućih podataka o širenju zaraze, a posljednjih dana, hvala Bogu, i opadanju virusne zaraze, željni smo pozitivnih vijesti i događanja, povratka ranijem životu. Povratka u vrtiće, škole, na posao, tradicionalnim okupljanjima i programima. Stoga nas raduje ponovno otvaranje jaslica i vrtića, a djelomično i škola, koje nastavljaju s digitalnom nastavom na daljinu, a u međuvremenu dopušteno je održavanje ljetnih kampova za djecu i mlade.

Raduju nas i vijesti o kontinuiranom provođenju raznovrsnih investicija i razvojnih projekata, što obilježava i ustanove u vlasništvu Hrvatske državne samouprave: radovi na obnovi zgrade Kulturnog centra bačkih Hrvata u Baji privode se kraju, proširenje Hrvatskog školskog centra Mirosłava Krležę u Pečuhu ostvaruju se po planu, a vjerujemo da će uskoro započeti i projekt proširenja, odnosno dogradnje Hrvatskog učeničkog doma i škole u Santovu.

Nakon višedesetljetnih negativnih demografskih trendova raduje nas i vijest o porastu sklapanja brakova u prvoj četvrtini ove godine. Prema riječima državna tajnice za obitelj i mladež pri Ministarstvu ljudskih resursa Katalin Novák u prvom tromjesečju sklopljen je čak 12 271 brak, što je dvostruko više nego u istom razdoblju prošle godine. Osim toga pozitivan pomak bilježe i drugi demografski pokazatelji: rođeno je 1349 djece više nego lani u istom razdoblju, a opadanje broja stanovnika smanjilo se za 30%. U odnosu na 2010. godinu broj sklopljenih brakova porastao je za 84%, natalitet za 20%, dok je broj razvoda opao za 30%.

Nadajući se sve većem broju pozitivnih vijesti očekujemo povratak normalnom životu, u vrtiće, škole, na posao, pa i na kulturne priredbe, bez kojih nema njegovanja i očuvanja tradicija i običaja, a u krajnju ruku niti nacionalnog identiteta.

S.B.

Glasnikov tjedan

Već nekoliko godina na dnevnom je redu nacrt izmjena i dopuna Zakona o narodnostima iz 2011. godine. Intenzivnije rasprave vode se od 2014. godine, kada su na parlamentarnim izborima, s lista državnih samouprava izabrani glasnogovornici trinaest zakonodavne zajednice, koji su oformili Odbor za narodnosti. Nadležna državna tijela preko Odbora za narodnosti kao partnersku organizaciju konzultiraju i udrugu Savez državnih manjinskih samouprava, čiji su članovi predsjednici trinaest državnih manjinskih samouprava.

Imre Ritter, punopravni zastupnik njemačke manjine u Mađarskom parlamentu koji je mandat osvojio povlaštenim brojem glasova na parlamentarnim izborima 2018. godine, naglasio je kako je prijedlog plod konsenzusa svih zainteresiranih strana, pri čemu se odustalo od prijedloga o kojima nije postignut konsenzus. Običnom laiku teško je pratiti prijedloge i predvidjeti pozitivne utjecaje na život pripadnika narodnosti nakon prihvaćanja zakonskih promjena. Od 2014. do danas Zakon o narodnostima mijenjan je već u dva navrata, a predlagatelji su i tada naglašavali potrebu dodatnog temeljitijeg pročešljavanja zakona i izradu sveobuhvatnog prijedloga izmjena. Pri tome su oformljene i radne skupine u Odboru za narodnosti i Savezu državnih samouprava. Osobno nemam saznanja da je u posljednjih deset godina u narodnosnim zajednicama o rečenim prijedlozima vođena

javna rasprava. Ovih tjedana svjedočimo kako su sve stranke u mađarskom parlamentu stale uz prijedlog izmjena i dopuna Zakona o narodnostima. Naglašava se kako je to „najopsežniji prijedlog izmjena i dopuna od donošenja zakona 2011. godine“. Doduše, govori se kako će u retrospektivi od trideset godina možda izgledati (godine 1993. donesen je Zakon o etničkim i nacionalnim manjinama) kako je opseg promjena relativan, što bi se moglo pripisati konsolidaciji pravnog okruženja i uvjeta života narodnosti u tom razdoblju, no ovaj put učinjena je preciznija prilagodba Zakona. Tijekom rasprave koja je vođena na sjednici u Odboru za narodnosti naglašeno je kako se rad na promjenama Zakona o narodnostima ne smatra okončanim.

U polusatnom izlaganju u okviru opće rasprave predsjednik Odbora za narodnosti naglasio je kako se izmjene i dopune dotiču

četdesetak stavaka, među ostalim položaja narodnosnih, posebice državnih samouprava u prijelaznom razdoblju od dana izbora do utemeljenja, uvjeta uspostave narodnosnih samouprava i susljednog prijenosa prava odlučivanja na državne samouprave te vlasničkih prava nad narodnosnim institucijama, uz preciznije pojašnjenje dosadašnjih praksi. Nacrt su tijekom rasprave podržali svi klubovi zastupnika parlamentarnih stranaka, uz napomenu da predložene promjene jamče visoku razinu zaštite narodnosnih prava u Mađarskoj. Hrvatski glasnogovornik Jozo Solga između ostaloga rekao je da se u povijesti Mađarske od 1848. zakonima regulira pravni položaj manjina, s „redovitim periodičnim promjenama“, a Ustav govori da je „Mađarska dom svih narodnosti“, naglasivši kako nacrt promjena „doprinosi poboljšanju rada narodnosnih samouprava“.

Branka Pavić Blažetin

„Ovih tjedana svjedočimo kako su sve stranke u mađarskom parlamentu stale uz prijedlog izmjena i dopuna Zakona o narodnostima.“

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Radni sastanak za usuglašavanje programa Dana Hrvata

U skladu s regionalnim rotacijskim načelom priređivanja domaćin državnog Dana Hrvata 2020. je grad Budimpešta, pa je u uredskim prostorima Hrvatske državne samouprave 27. svibnja u popodnevnim satima održan radni sastanak u cilju usuglašavanja programa i sadržaja te državne priredbe. Na sastanak su pozvani predsjednici Hrvatskih samouprava Budimpešte, Peštanske i Fejerske županije, ravnateljica HOŠIG-a Ana Gojtan i predsjednica Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice Eva Išpanović.

Nakon što je pozdravio prisutne predsjednik Ivan Guban naglasio je da su prema ustaljenoj praksi glavni pokrovitelji Dana Hrvata predsjednici dviju država, Republike Hrvatske i Mađarske, dok misno slavje na hrvatskom jeziku predvodi biskup iz Hrvatske ili Bosne i Hercegovine, a koncelebriraju hrvatski svećenici iz Mađarske. Ovogodišnja državna priredba održat će se 14. studenog: program započinje svetom misom u 15 sati u crkvi sv. Ladislava na Majdanu (X. okrug), a nastavlja se u Kulturnom centru Sándor Kőrösi Csoma. Nakon prigodnih govora dvojice predsjednika Ivana Gubana i Jose Ostrogonca te visokih dužnosnika Hrvatske i Mađarske, uslijedit će dodjela odličja HDS-a i SHM-a, a potom kulturni program koji će trajati oko 45 minuta. Priredba završava

prijemom za uzvanike i goste. Po dogovoru u svetoj misi će sudjelovati zborovi iz Tukulje i Erčina, dok je predsjednik Hrvatske samouprave Novog Budima Dinko Šokčević predložio održavanje izložbe fotografija o hrvatskim znamenitostima u mađarskom glavnom gradu, Andzabegu, Erčinu, Senandreji i Tukulji te snimanje kratkog dokumentarnog filma, kojim bi se proširio scenski kulturni program. Snimanje filma obavila bi Croatica. U program i sadržaje Dana Hrvata trebaju se uključiti i predstavnici kulturno-umjetničkih društava Andzabega, Erčina, Senandreje i Tukulje. Prijedloge programa izradit će Ana Gojtan, Dinko Šokčević i Kristina Goher. Sljedeći sastanak predviđen je za mjesec dana.

Kristina Goher

Parlamentarni izbori u Republici Hrvatskoj, 5. srpnja

Predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović donio je Odluku o raspisivanju izbora za zastupnike u Hrvatski sabor. Prema Odluci o raspisivanju izbora za zastupnike u Hrvatski sabor, „izbori će se na biračkim mjestima u Republici Hrvatskoj održati u nedjelju, 5. srpnja 2020. godine, a izbori na biračkim mjestima u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske održat će se u subotu, 4. srpnja i u nedjelju, 5. srpnja 2020. godine. Odluka o raspisivanju izbora za zastupnike u Hrvatski sabor stupa na snagu 2. lipnja 2020. godine”, stoji u odluci.

Parlamentarni izbori za 10. saborski saziv od neovisnosti održat će se 5. srpnja, a odluka o raspisivanju izbora stupa na snagu 2. lipnja. To znači da dan kasnije počinju teći izborni rokovi, među kojima i rok od 14 dana u kojemu političke stranke, neovisne liste i kandidati, moraju Državnom izbornom povjerenstvu (DIP) predati svoje liste.

U Hrvatski sabor birat će se 151 zastupnik, 140 u deset izbornih jedinica u Hrvatskoj, tri će birati dijaspora, odnosno hrvatski državljani s prebivalištem u inozemstvu, a osam pripadnici nacionalnih manjina u 12. jedinici koju čini cijela država. Zastupnike će moći birati i

za njih biti birani hrvatski državljani s navršениh 18 godina. Imena budućih zastupnika moraju biti na listama koje mogu predložiti registrirane političke stranke ili koalicije, te birači, a tada govorimo o neovisnim, odnosno listama grupe birača. Takve liste, da bi bile pravovaljane, moraju prikupiti najmanje 500 potpisa birača u izbornoj jedinici u kojoj se natječu. Političke stranke u tom su pogledu u prednosti, ne moraju prikupljati potpise. Predlagatelji izbornih lista dužni su voditi računa da žene i muškarci budu uravnoteženo zastupljeni, na listi treba biti najmanje 40 posto pripadnika oba spola. Ako to ne bude, listu to neće diskvalificirati, ali njenom predlagatelju prijeti kazna od 50 tisuća kuna.

Troškovi kampanje su zadani. Po listi, odnosno kandidatu, ne smiju prijeći milijun i pol kuna u izbornoj jedinici. Stranka koja izlazi na izbore u svih deset jedinica u Hrvatskoj moći će potrošiti 15 milijuna kuna. Izbori za Sabor, 5. srpnja, bit će treći na kojima će birači moći koristiti preferencijalni glas, dakle zaokružiti ime kandidata kojemu daju prednost na listi i tako mu omogućiti da „preskoči” kandidate koje su predlagatelji stavili ispred njega.

(MMC)

Završnica Državnog natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskog jezika i književnosti

U prostorijama Croatice 9. ožujka 2020. priređena je završnica Državnog natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskog jezika i književnosti (OKTV). Na nadmetanju je sudjelovalo ukupno jedanaest srednjoškolaca iz Hrvatskog obrazovnog centra Miroslava Krležu u Pečuhu i Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đakčkog doma u Budimpešti. U finale su se plasirale učenice Sarolta Acsai (12.a razred, Pečuh), Enikő Kónya (12.a razred, Budimpešta), Júlia Emma Poletto (12.a razred, Pečuh), Ivana Tena Šindik (12.a razred, Budimpešta) i Anđalka Stažić (11.a razred, Pečuh). Odgovore je vrednovao tročlani ocjenjivački odbor sastavljen od predsjednice Timee Bockovac te članova odbora Magdalene Šibalin Kühn i Stipana Karagića.

Nakon što su gimnazije do 20. rujna 2019. Narodnosnom pedagoškom obrazovnom centru Ureda za školstvo dostavile prijavnice sudionika Državnog natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskog jezika i književnosti, 15. siječnja 2020. u pismenoj formi, u domicilnim školama održano je prvo kolo natjecanja. Kako nam je rekla članica žirija Magdalena Šibalin Kühn na nadmetanje iz hrvatskog jezika i književnosti prijavilo se ukupno jedanaest gimnazijalca, od kojih su najbolje rezultate postigle učenice Sarolta Acsai, Enikő Kónya, Júlia Emma Poletto, Ivana Tena Šindik i Anđalka Stažić, stekavši time pravo sudjelovanja u završnici natjecanja. Nadodala je kako će organizatori sudionicima dostaviti pismenu obavijest o postignutim rezultatima. Natjecanje je počelo nakon izvlačenja rednih brojeva. Kako doznajemo izvlačila su se pitanja iz područja književnosti i jezikoslovlja. Na naš upit nakon natjecanja sudionice su izjavile da su se prijavile kako bi dobile povratnu informaciju o znanju i spremnosti za državnu maturu. Za Enikő Kónyu, Ivanu Tenu Šindik i Anđalku Stažić to nije bilo prvo natjecanje ove vrste, budući da su već sudjelovale u Državnom natjecanju iz hrvatskog jezika, književnosti i narodopisa.

Sarolta Acsai učenica je 12. razreda Hrvatskog obrazovnog centra Miroslava Krležu, hrvatski jezik i književnosti predaje joj profesorica Janja Živković Mandić. U Pečuhu ju je iz Srbije doveo sport, od desete godine trenira rukomet. Najvažnijim prinosima sporta smatra discipliniranost, koncentriranost i razuman vremenski raspored. Nakon polaganja državne mature želi studirati fizioterapiju.

Enikő Kónya

Enikő Kónya HOŠIG pohađa već od vrtića, hrvatski jezik i književnost predaje joj profesorica Mirjana Karagić. Roditelji su ju u hrvatsku školu upisali kako bi pored svjetskih naučila i jedan slavenski jezik. Bavi se natjecateljskim sportom, i to atletikom, troskokom. Postigla je vrijedne rezultate, osim državnog rekorda u troskoku istaknula se i na Juniorskoj olimpijadi u Đuru. Godine 2018. od Ministarstva ljudskih resursa dobila je priznanje za vrhunske rezultate u sportu i učenju. Njezin otac također je bio vrhunski sportaš i nositelj državnog atletskog rekorda. Nakon polaganja državne mature želi upisati medicinu.

Júlia Emma Poletto

Júlia Emma Poletto Hrvatski obrazovni centar Miroslava Krležu pohađa od vrtića, hrvatski jezik i književnost predaje joj profesorica Marta Dervar Gergić. Rođena je u mješovitom braku od oca Talijana i majke Mađarice, koji su htjeli da pored talijanskog, mađarskog i svjetskih nauči i jedan slavenski jezik. Rekreativno igra odbojku, nekoliko godina svirala je klavir, još svira kod kuće, ali više ne uzima sate klavira. Nakon mature želi studirati psihologiju.

Ivana Tena Šindik

Sarolta Acsai

Ivana Tena Šindik učenica je HOŠIG-a od 3. razreda osnovne škole, hrvatski jezik i književnosti predaje joj profesorica Mirjana Karagić. Otac joj je Hrvat, koji je smatrao važnim da njegova djeca pohađaju hrvatsku školu. Redovito sudjeluje u natjecanjima iz raznih nastavnih predmeta te natjecanju u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku, gdje uglavnom osvaja prvo ili drugo mjesto. Aktivna je u literarnom životu škole i plesnom ansamblu. Naglasila je kako u njenom životu posebno mjesto zauzimaju poezija i balet, na koji odlazi zadnjih nekoliko godina. Nakon državne mature želi studirati psihologiju u Velikoj Britaniji.

Anđalka Stažić

Anđalka Stažić najmlađa je natjecateljica, hrvatski jezik i književnost predaje joj profesorica Jelena Kis Kollár. Hrvatski

obrazovni centar Miroslava Krležę pohađa od prvog razreda osnovne škole, pa nije bilo upitno da će školovanje nastaviti

u gimnaziji. Već deset godina natjecateljski se bavi plivanjem, osvojila je treće mjesto na državnom prvenstvu u disciplini dvjesto metara leptir. Roditelji su htjeli da nauči plivati, a u bazenu se rodila ljubav na prvi pogled: od tada redovito trenira i sudjeluje u natjecanjima. Od sporta je dobila puno, među ostalim preciznost i discipliniranost. Ponosi se svojim bošnjačkim podrijetlom i jako voli narodnu nošnju, pa nije slučajni izbor teme za natjecanje iz narodopisa. Očuvanje hrvatske kulturne baštine i jezika smatra vrlo važnim.

„Izuzetno sam zadovoljna s današnjim odgovorima. Rekla bih da nisu bili uobičajeni: nismo propitali naučeno, faktografsko znanje, više nas je zanimalo osobno mišljenje i kritičko viđenje“, izjavila je predsjednica ocjenjivačkog odbora Timea Bockovac. Pridodala je kako je članove ocjenjivačkog odbora ponajviše zanimala sinteza svega što možemo nazvati odgojno-obrazovnim procesom. Opći zaključak je da se puno radi, ali možda najmanje čita. „Kad je riječ o nekom razdoblju ili autoru, kad se interpretira nekakav tekst, preduvjet je ipak poznavanje teksta ili kanona. Sve natjecateljice ukazale su na problem čitanja tekstova. Teškoće prvenstveno proizlaze iz jezika, koji bi se trebao mijenjati: najveći problem stvara arhaični jezik književnog teksta, koji je uslijed leksika nepristupačan i težak“, rekla nam je među ostalim predsjednica.

Čestitamo svim sudionicama natjecanja i profesoricama, želimo puno uspjeha na državnoj maturi i prijemnom ispitu!

Kristina Goher

Rezultati Državnog natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskog jezika i književnosti

U organizaciji Narodnog pedagoškog obrazovnog centra Ureda za školstvo 9. ožujka 2020. održana je završnica Državnog natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskog jezika i književnosti na kojem je sudjelovalo pet gimnazijalki pečuskog Hrvatskog obrazovnog centra Miroslava Krležę i budimpeštanskog Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đlačkog doma. Peto mjesto pripalo je Šarolti Acsai (Pečuh), četvrto mjesto osvojila je Anđalka Stažić (Pečuh), treće mjesto zauzela je Emma Poletto (Pečuh), na drugo mjesto plasirala se Enikő Kőnya (Budimpešta), a pobjednica je Tena Šindik (Budimpešta). Zbog izvanrednog stanja uslijed pandemije koronavirusa neće se održati svečana dodjela spomenica, koje će organizatori dostaviti poštom.

k.g.

Povodom 25. godišnjice smrti

Prisjećanje na santovačkoga župnog kantora Stipu Kovačeva

Za života služio osam župnika i šesnaest kapelana

Ove godine, 26. travnja santovačka hrvatska zajednica prisjeća se 25. godišnjice smrti Stipana Kovačeva, dugogodišnjeg župnog kantora, orguljaša i crkvenog pjevača.

Stipan Kovačev rođen je u Santovu 21. kolovoza 1938. godine, u šokačko-hrvatskoj obitelji, od oca Stipana i majke Tonke, rođene Bartulov. Mjesnu „Hrvatsko-srpsku“ osnovnu školu završio je 1952. godine, a već u sedmom razredu počeo je učiti crkveno pjevanje i glazbu. S četrnaest godina postao je župnim kantorom, kantorski ispit položio je tri godine kasnije u Kalači. Radio je u mjesnoj

zadruzi. Preko četrdeset godina služio je svoj narod, ali i dvojezičnu, dvonacionalnu župnu zajednicu. Sudjelovao je u svim crkvenim i vjerskim obredima, vjenčanjima, ukopima, odazivao se mnogobrojnim pozivima, redovito predvodio hodočašća i procesije, te vodio crkveni pjevački zbor santovačkih Hrvata. Neko vrijeme podučavao je tamburu i harmoniku u hrvatskoj školi. Zaslužan je za očuvanje nacionalnog i vjerskog identiteta santovačkih šokačkih Hrvata.

Nedugo prije smrti na stranicama Hrvatskog glasnika rekao je: „Dokle god Bog da, ostat ću vjeran svome pozivu, jer to

Kantor Stipan Kovačev

S učenicima santovačke hrvatske škole

radim iz ljubavi! „Kako je rekao, za svog kantorskog mandata služio je osam župnika i šesnaest kapelana. Na posljednji put ispratilo ga je oko 2200 sumješšana.

Nakon teške i duge bolesti preminuo je 26. travnja 1995. u 57. godini života, a pokopan je 28. travnja na mjesnom groblju. Odlukom Zastupničkog vijeća Santovačke samouprave, u ljeto 1995. godine posthumno mu je dodijeljena „Spomen-medalja za Santovo“, a Hrvatska samouprava Santova u znak sjećanja 2017. godine postavila mu je spomen-ploču pokraj ulaza u kor župne crkve.

S.B.

Godišnji raspored svetih misa i pobožnosti na santovačkoj Vodici

Hrvatsko hodočašće 5. rujna predvodi bajmočki kapelan Luka Poljak

Prema obavijesti santovačkog župnika misna slavlja i pobožnosti 2020. godine u marijanskom svetištu na santovačkoj Vodici održavaju se prema utvrđenom rasporedu, u skladu s aktualnim mjerama i preporukama zaštite od koronavirusa.

13. lipnja, 11 sati Svetu misu predvodi nadbiskup kalačko-kečkemetski Balázs Bábel, podjela sakramenta svete potvrde odgađa se za jesen.

13. srpnja, 17 sati Svetu misu predvodi biskup pečuški u miru Mihály Máyer.

13. kolovoza, 17 sati Svetu misu predvodi kapelan Njegove Svetosti, generalni vikar, župnik Središnje kečkemetske župe József Finta.

5. rujna, 11 sati Hrvatsko hodočašće na tromeđi. Svetu misu predvodi bajmočki kapelan Luka Poljak, od 10 sati molitva krunice.

13. rujna, 17 sati Svetu misu predvodi dekan, župnik iz Tompe Péter Geszler.

13. listopada, 15 sati Svetu misu predvodi kanonik, titularni opat, kancelar i župnik Središnje kalačke župe Ernő Fülöp.

Dva sata prije svake mise počinje klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu.

Stipan Balatinac

Najljepši vrt

Tajnica Ureda načelnika Kukinja Dóra Hegedüs u suradnji s načelnicom Júlijom Máli i zastupničkim tijelom naselja osmislila je i inicirala sudjelovanje u programu izbora najljepšeg vrta koji je prije dvije godine pokrenula samouprava grada Karcaga. U natjecanju mogu sudjelovati sve mađarske mjesne samouprave, a 2018. inicijativi se pridružilo 370 naselja s 11 000 vrtova. Prijavili su se i Kukinjčani, koji su za provedbu programa u svom naselju u kasno proljeće zainteresiranim mještanima pribavili sjeme i sadnice. Prisustvovali smo preuzimanju sadnica u mjesnom kulturnom domu, pa smo uvjereni da su biljke zasigurno već dobro narasle, te je iz sjemena u vrtovima izniklo prekrasno bilje. Stanovništvo je

Dóra Hegedüs

Za najljepši vrt

pozvano na sudjelovanje u svim kategorijama, od balkonskog, preko minijaturnog do velikog vrta, čemu se odazvalo 14 kućanstava, koja su dobila sjeme i sadnice. Njegovanje i praćenje razvoja bilja sad predstavlja njihovu zadaću. Kako je rekla Dóra, koja se i sama sa suprugom prihvatila rada u vrtu, prate se sve faze rasta do ubiranja plodova, a na kraju vrtovi će se ocijeniti prema projektnim uputama.

Nova načelnica Kukinja Júlia Máli svom poslu pristupila je s novim idejama, koje je zadržala i u ovom dobu pandemije koronavirusa i izvanrednog stanja, koje je, nadamo se, na izmaku. Naglasak je ispočetka bio na skrbi o starijima, no ubrzo je postalo jasno da se treba nastaviti s radom i pokušati pokrenuti cjelokupna sesoska zajednica i sve udruge, ribiči, lovci, nogometaši, javni radnici, majke i djeca, kako bi se uključili u obrađivanje i održavanje zelenih površina.

Naselje ima nešto više od 600 stanovnika, vrlo je blizu Pečuha, smješteno nadomak predgrađa, pa mladi parovi ovdje rado kupuju kuće. Okruženo je prekrasnim brežuljkastim krajolikom, jedno se brdašce zove Mostar, dok se podno sela nalazi jezero Malom. Hrvati ovdje žive već stoljećima, a do šezdesetih godina 20. stoljeća naselje je imalo čisto hrvatsko stanovništvo. Prema statističkim po-

dacima Hrvati danas čine tek četvrtinu stanovništva. U selu djeluje Hrvatska samouprava, koja je nakon prošlogodišnjih izbora dobila nove članove, a s njima i nove ideje i prioritete koji se razlikuju od dosadašnjih. Naglasak se stavlja na odgoj i obrazovanje djece, jačanje njihove nacionalne svijesti te brigu o starijim osobama, kojih u Kukinju unutar hrvatske zajednice ima podosta. U selu djeluje i vrlo aktivni hrvatski KUD Ladislav Matušek, a tu je i sjedište Zaklade „Zornica nova“ i časopisa „Zornica nova“. Uređena je i etno-kuća s pomoćnim objektima.

Lijepo vrijeme omogućuje popravljavanje starih i građenje novih puteva i staza kroz selo, uređivanje javnih zelenih površina, brigu o udrugama, crkvi i mjesnom kulturnom domu. Kukinj administrativno pripada bilježništvu čije se sjedište nalazi u obližnjem Keszűu, te kertvaroškoj župi Ivana Pavla II., koju vodi župnik Ferenc Kövesdi. Svake nedjelje u osam ujutro služi se sveta misa u kukinjskoj crkvi, uglavnom dolaze starije osobe, ali ima i nekoliko mlađih obitelji. Dora je nedavno pokrenula i Facebook grupu koja okuplja kukinjske katolike: u grupi se dijele vijesti i obavijesti o vjerskom životu. Selo je živo, puno je mladih obitelji, među kojima je i lijep broj hrvatskih. Pokrenuta je i kreativna grupa koja sudjeluje u lokalnim društvenim priredbama i svojim radom doprinosi njihovom uljepšavanju i provedbi, brinući se za dekoraciju i brojne sitne, a toliko važne detalje. Vratimo se naj-

ljepšem kukinjskom vrtu: vrtlari imaju puno posla, ovogodišnje hirovito svibanjsko vrijeme nije im baš pogodovalo. Mnogi su iz „škrinja“ izvukli nagomilano znanje, a neki su ga i unaprijedili svojim metodama obrade tla i uzgoja biljaka, kako bi proizveli pravo domaće mirisno povrće za obiteljski stol. Djecu su pri tome naučili koliko je koristan i lijep rad u svom vrtu, ili „bašči“, kako ga kukinjski Hrvati nazivaju, jer bez „bašče“ nema pravoga života. Takvu filozofiju slijede i mladi kukinjski vrtlari, od kojih neki sudjeluju i u natjecanju za izbor najljepšeg vrta. Hoće li pri tome odnijeti pobjedu i nije toliko važno. Važno je imati vrt, ako ništa drugo onda i onaj minijturni, na svom balkonu.

Uređen je i centar naselja sa spomenikom žrtvama svjetskih ratova

Branka Pavić Blažetin

Molitva „Zdravo Marijo“ poprimila je konačan oblik za vrijeme „crne smrti“

„Zdravo Marijo“, najpoznatija molitva kojom se Crkva stoljećima obraća Blaženoj Djevici Mariji konačan oblik poprimila je 1346.-1353. godine, kada je Europom zavladała najsmrtonosnija epidemija kuge.

Međugorje, Gospin kip

Molitva, koja je toliko draga srcima vjernika, dijeli se na dva ili tri ključna dijela. Prvi dio „Zdravo, milosti puna, Gospodin s tobom!“ je pozdrav anđela Gabrijela, dok je sljedeća rečenica „Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje!“ također nadahnuta susretom, ali ovaj put Marije i njene rođakinje Elizabete. U Evanđelju po Luki nalaze se dva početna retka 1,28 i 1,42, koji su zapravo dva sažeta dijaloga. Do 14. stoljeća molitva se sastojala samo od te dvije rečenice te je bila poznata kao „Pozdrav Blaženoj Djevici“. Za vrijeme kuge puk se molio Blaženoj Majci, tražeći zaštitu od smrtonosne bolesti koja je harala Europom. Rečenica „Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grješnike, sada i na času smrti naše“, pridodana je kao vjernička molitva. U tim teškim vremenima strah je ojađene i nemoćne vjernike poticao na obraćanje Majci Spasitelja, od koje su tražili pomoć i zaštitu „na času smrti naše“. No molitva preklapanjem „sada“ i „na času smrti naše“ dobiva mnogo širu dimenziju i važnost.

Mišljenje da se molitva sastoji od tri dijela u zapadnoj tradiciji prisutno je do 13. stoljeća: prema toj predaji, prvi dio molitve sadrži dodatak „Marijo“, a drugi dio ime „Isus“, kako bi se znalo koga označuje riječ „plod“. Treći dio „Sveta Marijo, Majko Božja moli za nas grješnike, sada i na času smrti naše“ dodala je Crkva, iznijevši molbu katolika koji su se nebeskoj Majci utjecali za zaštitu. Prethodno je molitva stoljećima završavala riječima „blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus. Amen.“

Katolička enciklopedija objašnjava: „Činjenica je da nema gotovo nikakva traga Zdravo Marijo kao prihvaćenu molitvenomu obrascu prije 1050. godine. Svi dokazi upućuju na to da je ta molitva nastala iz određenih stihova i odgovora u Malom časoslovu Blažene Djevice Marije, koji je upravo u to vrijeme postao prihvaćen u monaškim redovima. Dva anglosaska rukopisa u Britanskom muzeju, od kojih jedan datira iz 1030. godine, otkrivaju da se riječi „Zdravo Marijo“... te „blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje“ pojavljuju u gotovo svakom di-

jelu Časoslova. Iako ne možemo biti sigurni jesu li te dvije rečenice odmah spojene zajedno u jednu molitvu, potpuno je jasno da se je to dogodilo nedugo zatim.“

Papa Franjo u svojoj knjizi „Mary, Mother of All“ („Marija, naša Majka“) objašnjava značenje molitve. Anđeo Gabriel naziva Mariju „milosti punom“, jer u njoj nema mjeseta grijehu. Bog ju je izabrao da bude Isusova majka i sačuvao od iskonskog grijeha. „Ono što se dogodilo na jedinstven način u Djevici Mariji, događa se na duhovnoj razini i u nama, kada dobrim i iskrenim srcem prihvatimo Božju Riječ i kada ju počnemo prakticirati. Gospodin dolazi u nas, živi u nama jer je njegov dom u onima koji ga vole i slušaju. To nije lako shvatiti, ali je lako osjetiti u srcu“. Papa kaže da je Marija živjela u jednostavnosti brojnih svakodnevnih obveza i briga, kao što su briga o kući, kuhanje... Upravo je to njezino uobičajeno postojanje bilo temelj na kojem se razvio jedinstveni odnos i duboki dijalog između nje i Boga, i između nje i njezinog Sina. „Blagoslovljen plod utrobe tvoje Isus“ znači da je Marija receptivna, ali ne i pasivna, objašnjava Papa. Upravo kada prima snagu Duha Svetoga na fizičkoj razini, daje meso i krv sinu Božjem koji se formira u njezinoj utrobi, dakle i na duhovnoj razini prima milost kojoj odgovara vjerom. Kako bi objasnio značenje ovog dijela molitve, papa Franjo iznosi jednu anegdotu. „Sjećam se kako sam jednom, u svetištu Luján, bio u ispovjedaonici, ispred koje je bio dugačak red. U redu je bio i moderni mladić, s naušnicama i tetovažama, došao mi je reći svoj problem, koji je bio jako velik. Rekao je da je sve ispričao svojoj majci i da mu je rekla neka se obrati Blaženoj Djevici Mariji, da će mu ona pomoći. To je dar savjeta. Ta je skromna, jednostavna žena dala svom sinu najbolji savjet. Mladić mi je rekao da je pogledao Blaženu Djevicu i znao što treba učiniti. To je dar savjeta; majke koje imaju taj dar, trebaju tražiti da se on prenese na njihovu djecu. Mogućnost savjetovanja vaše djece dar je od Boga.“

Molitva „Zdravo Marijo“, kako objašnjava Crkva, jedna je od nacjelovitijih molitvenih obrazaca. U njoj se isprepliću oni elementi koji trebaju sačinjavati svaku molitvu: pozdrav, pohvala, zahvala i molba.

Kristina Goher

Trenutak za pjesmu

Imati jezik, imati zemlju

**Imati jezik, imati zemlju
biti ispljusnut iz matere,
iz jednog dubljeg jezičnog sloja.
Pasti čelom na svoju zemlju,
na svoju riječ.**

**Biti i prije svoga postanja u jeziku,
u narodu, u zemlji.
Otkane ti pelene i bajke
i stesana kolijevka
i stesana Bašćanska ploča.**

**Napisana Judita, sazidana kuća,
sve pripremljeno za tvoj dolazak.
Čeka se samo nebeski znak.**

Petar Gudelj

Specijalni broj Koljnofskih visti

Domaće impresije za vreme karantene na stranica

Koljnofsko dvojezično glasilo, upravo tako kot i slično petrovsko izdanje, ovo ljeto svečuje 25. obljetnicu izlazenja prvoga broja. Što je još zanimljivije da od drugoga broja uređivanje informativnoga lista Kópházi Hírek/Koljnofske visti, prikzame Geza Völgyi st. sve do 2006. ljeta, čiji sin pak Geza Völgyi ml., od lani se skrbi za ove novine. No, ovput nije nam cilj predstaviti povijesni razvoj ovoga izdanja prilikom jubileja, nego izvesti o jedinstvenoj ideji (po cijelom Gradišću), ku je položio novi urednik po jednostavnom receptu. Na društvenoj mreži i koljnofskoj web-stranici u marcijušu je jur objavljen poziv za napisanje domaćih doživljajev, s fotografijom skupa, za vreme karantene. Napisati i fotke su se čekali sve do 23. aprila, ali upravo tako kot je to moglo biti i kod većih listov, i u zadnjem trenutku su još dospili na uredništvo crteži, izvješćaji i drugi materijali.

„Nismo kanili nikogar izostaviti, to se morebit i vidi po novina“, naglasio je urednik, ki je načinio list od 12 stranica skupa s učiteljicom nimškoga jezika i informatike, Nikolettom Tauber. S ovim specijalnim brojem namjeravali su dokumentirati nimalo laku situaciju svih, predstavljajući proces domaće učnje pred kompjuteri, a i poteškoće, ke su se pojavile putem ovoga neobičnoga podučavanja, daleko od tuvarušev, školnikovic a i od školske zgrade. Sam odaziv je bio jako pozitivan, narodila su se jedinstvena djela i jako čudami su sudjelovali u ovom skupnom projektu koji je već prostora posvetio i humoru na svoji stranica.

Jur na prvoj stranici glavni urednik s tim začme: „Ovo je, svakomu djetetu se je ostvarila sanja, ne morate u školu!“ U školu ka je fotografirana pod tekstem, i koja zgrada je u medjuvrimeu lipo obnovljena, novofarbana u koju će biti moguće još s većim veseljem stupiti jednoga dana, kad se pogibel konačno dalje spravi. „Ufamo se da nakraj par ljet će biti ovo ludilo samo šalna uspomena. Svaki će se tako spomenuti na ove lipe i bome, koč-toč, neugodne dane da je bilo teško, ali lipo. Za ovo ćemo pokušati pomoći s izvanrednim brojem Koljnofskih visti, da arhiviramo zbivanja, i nakraj par ljet, kad nam dođu u ruke, smihom na licu ćemo se najzad spomenuti na ove zahtjevne čase“, stoji u uvodnom dijelu glasila iz pera Geze Völgyija ml., ki je pred kratkim postao i zamjenik načelnika u ovom naselju. U nastavku pak pjesma o koroni, slikovna reportaža o obnavljanju smješćaja, obiteljske povidajke, brižni ili uprav prez brižni obrazi školarov polag računala, crteži i vici iz pera roditeljev, ali s interneta. Specijalni broj Koljnofskih visti, za razliku od prethodnih brojev, ovput je namijenjen prvenstveno školskom narašćaju, vjerno tomu, pristup je moguć jedino online-izdanju.

Tiho

2020. május

.....és tessék, megvalósult minden gyerek álma, nem kell iskolába menni. Kell ennél szebb az élethez? A szülők, akik ezután sóvárogtak 10-20 évvel ezelőtt most egész család békében boldogságban teszi a dolgát. Tanulgatunk, társasozunk, kártyázunk, a gyerek segít a takarításban, a házkörüli munkában..... Kell ennél szebb? JA, NEEEM? De hát akkor is ez van.

Nem tehetünk semmit, kénytelenek vagyunk alkalmazkodni a kialakult helyzethez, amibe sajnos egyáltalán nincsen beleszólásunk. Ki-ki vérmérsékletének megfelelően reagálja le a kialakult helyzetet, és láthatóan minden működik, minden megy a maga útján. Remélhetőleg egy pár év múlva már csak egy vicces emlék marad ez az egész örület és mindenki próbálja majd feleldézni a szép és kevésbé kellemes momentumokat. Ehhez próbálunk segíteni a Kópházi Hírek különszámával, hogy archiváljuk az eseményeket és pár év múlva, ha a kezünkbe kerül akkor mosolyogva tudjunk visszaemlékezni ezekre a néha a határainkat feszegető időkre. Nem tudjuk mikor kerül minden vissza a régi kerékvágásba, ha egyáltalán visszerül. Az is lehet, hogy egy új, talán jobb élet fog elkezdődni, ahol jobban figyelünk egymásra, a lehet, hogy egy jobb alternatíva lenne. Mindenkinek kívánok kitartást, sok türelmet és a legfontosabb, hogy mindenki egészséges!

Völgyi Géza

...és ostanva se želja svakomu djetetu, ne moradu u školu poiti. I lipšega za žitag? Roditelji ki su od ovom sanjali pred 10-20-imi leti sada si najradje bi urali. Naravno cijela familija živi va miru i ljubavi. Učimo, mo se, dite nam pomaze u domaćem poslu i oko stana..... Je potrebno ča

...i onda je ovo. mo stvorit, moramo se prilagoditi nastaloj situaciji, u ča, apsolutno nimalo Svaki po svojoj naravi reagira na ovu situaciju, i kako se kaže, sve ide, sve e biti po svojem putu.

Nakraj par ljet, će biti ovo ludilo, samo jedna šalna uspomena. Svaki će se na ove lipe, i bome koč-toč neugodne dane, da je bilo teško ali lipo. pokušiti pomoći s izvanrednim brojem Koljnofskimi visti, da arhiviramo kraj par ljet, kad nam dođu u ruke, smihom na licu ćemo se najzad sve zahtjevne čase. a će se opet vrnuti sve na stari kolosjek, ako bude uopće. I to zna biti da ti i bolji žitag početi, kade ćemo bolje paziti na jedan drugoga. ovo bi bila nativna ja mislim. im svakomu da izdrži, čuda-čuda strpljenja i ča je najvažnije, ostanite Geza Völgyi

Bogatstvo...

Dva uredniki Geza Völgyi ml. i Nikolett Tauber

Predavanja izvanredne profesorice i prevoditeljice Kristine Peternai Andrić na ELTE-u

Na poziv Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta budimpeštanskog Sveučilišta Loránd Eötvös sredinom veljače izvanredna profesorica Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku Kristina Peternai Andrić u knjižnici Katedre za slavensku filologiju održala je predavanja pod naslovom „Pripovijedanje, identitet i invaliditet u hrvatskoj književnosti“ i „Prevoditi mađarsku u hrvatsku književnost – prijevod kao kulturni proizvod“. Predavanja su pratili studenti i profesori odsjeka.

Osnove prvog predavanja „Pripovijedanje, identitet i invaliditet u hrvatskoj književnosti“ su preplitanje i dodirne točke ovih književnopovijesnih pojava. Pritom se na invaliditet nije gledalo kao na zdravstvenu, fizičku ili psihičku kategoriju, već kao na društveni i kulturni konstrukt. Međuodnos kategorija književnosti i invaliditeta višestruk je i složen: u naslovu se nalazi dvosmjerna argumentacija. Književnost se pokazuje ne samo kao moćan estetički medij, nego kao jedan od moćnih medija za oblikovanje etičkih i političkih reprezentacija invaliditeta, medij koji može pomoći u osvješćivanju i osmišljavanju načina na koje invaliditet i osobe s invaliditetom možemo pojmiti potpunije, odnositi se spram njih humanije i inkluzivnije. Kroz priče razumijemo sebe i druge te svijet koji nas okružuje, pričamo svoju priču, prošlost, sadašnjost i pretpostavljenu budućnost: te priče predstavljaju način spoznaje, ali i način razmjene spoznaje svijeta. Pripovijedanje je komunikacija pa su priče i pripovijedanje važni u tvorbi identiteta. Priče tvore izvor za razumijevanje okoline i stvaranje iskustva te utječu na oblikovanje pojedinačnih i kolektivnih identiteta, ali ujedno i na određeni diskurs, pri čemu konstituiraju ili ovjeravaju. Pripovijedanje nikad nije neutralno. Priča se može promatrati u posredničkoj ulozi, kao prenositelj iskustva što uvlači čitatelje, ali i književne znanstvenike „u dijalog o vlastitoj ulozi pri aktivnom oblikovanju pripovijesti i likova unutar nje“. Književnost između ostalog otvara mogućnost da se tišina zamijeni glasom i posljedično pojedinačni ili kolektivni identitet – pa i invaliditet – otvori širem razumijevanju. Jezik nam je nužan da bismo opisali sebe, vlastite osjećaje i iskustva, jezik nas određuje i omeđuje. Književna reprezentacija invaliditeta u etičko-političkom smislu ne može biti neutralna. Invalidnost razumijemo kao posljedicu društvenih i ekonomskih odnosa, a ne kao posljedicu manjkavog tijela ili manjkavog uma. U socijalnom modelu: invaliditet nastaje kao identitet kroz društvene procese, u prvom planu kao status osoba s invaliditetom kao ugrožene manjine. Invaliditet kao društveni produkt rezultira izoliranošću i isključenošću iz punog sudjelovanja u društvu. Razmatra li se prisutnost invaliditeta u književnosti i popularnoj

književnosti zaključuje se da već i antička književnost obiluje saskatim, jednookim, preosjetljivim, onesposobljenim likovima poput slijepih proroka, kiklopa, Hefesta, a tu su i bajke i priče za djecu o kositrenom vojniku, animirani filmovi (Dumbo, Potraga za Nemom), znanstvena fanastika (Blade Runner, Gattaca), drame (Kišni čovjek) i kriminalističke serije (OKP detektiva Monca). Invaliditet kao motiv ili čak tema književnih djela dugo je prisutan kroz povijest književnosti, rasprostranjen u popularnoj kulturi, ali tek se u novije vrijeme propituju estetske, etičke i političke dimenzije tog fenomena. Na početku predavanja „Prevoditi mađarsku u hrvatsku književnost - prijevod kao kulturni proizvod“ prevoditeljica Kristina Peternai Andrić je naglasila kako u Hrvatskoj postoji velika potražnja za mađarskom književnošću, ali je malo prevoditelja. Zahvaljujući prevoditeljima hrvatskom čitateljstvu nisu nepoznati Imre Kertész, Sándor Márai, Antal Szerb, János Pilinszky, András Forgách, György Dragomán, Péter Esterházy i László Krasznahorkai. Djela Magde Szabó, Dezsőa Kosztolányija, Pétera Nádasza, Ernőa Szépa, Andrea Kukorellya i Ádáma Bodora na hrvatski je prevela Kristina Peternai Andrić. Postavljaju se pitanja: može li se prevesti kultura i jesu li fusnote i objašnjenja u prijevodu pomoć ili smetnja? Postoje razne teorije o tim pitanjima, kako i o prijevodu općenito, ali su uglavnom jako subjektivne. Profesorica, prevoditeljica Peternai-Andrić govorila je o prevođenju kao o kulturnom proizvodu. Prevođenje je komunikacija između jezika i kultura. Jezik je nužan za opisivanje nas samih, vlastitih osjećaja i iskustva, jezik nas određuje i omeđuje. Pritom se upitala je li književnosti referenca na zbilju? Književnost je i medij za tvorbu pojedinačnog i kolektivnog identiteta, koji je učinak kulture. Kulturni identitet je dinamičan, u središtu kulturnopolitičke borbe neprestano se proizvodi i reproducira u praksi svakodnevnog života, u obrazovanju, medijima, muzejima, baštinskom sektoru, povijesti, umjetnosti i književnosti. Priče iz prošlosti koje prikazuju kolektivno iskustvo marginaliziranih, imaju važnu društvenu, ideološku i političku ulogu, one mogu prikazati, ali kroz reprezentaciju i utjecati na promjenu odnosa dominantnih skupina. Kristina Peternai Andrić

zaposlena je na mjestu izvanredne profesorice na Filozofskom fakultetu u Osijeku, gdje predaje kolegije o književnosti i kulturnoj teoriji. Piše znanstvene i stručne radove, esejistiku, književnu i kazališnu kritiku te prevodi s mađarskoga jezika.

Kristina Goher

Kristina Peternai Andrić u društvu publike

Stoljetna otprta rana Ugarske: Trianon

Kocke trianonske u petrovskom lugu

Ime Saint Germaina i Trianona najvjerojatnije i zbog školskoga predmeta povijesti mi je jur i u ditinstvu odurno glušalo, a kad smo pred dvajsetimi ljeti koracali u palači Trianona, u prostoriji „La galerie des Cotelles“, kade je potpisan mirovni diktat za Prvim svjetskim bojem, nestala mi je svaka sumlja. To mjesto ugarski človik, ni živ ni mrtav, ni suprot prizora, u srcu objamiti ne more. Stoljetna muka pulzira od 4. junija 1920. u ugarski žila. Rascipan je orsag, a skupa s Ugri na tu sudbinu su zašli i Gradišćanski Hrvati. Ova Pinčena dolina dodatno s Plajgorom kraj Kisega, je medjutim, s tog gledišća i mala pobjednička zona, jer ovde živeći stanovnici su se uspjeli izboriti da vjerna sela se vraćaju iz Austrije ponovo k Ugarskomu orsagu. Od 1920. do 1923. ovde su se odigrale peršonske i društvene drame, jad, dvojba, sumlja, ogorčenost, strah, oduravanje i nemiri su se mišali na svakom koraku. U dođućem periodu, mi kronikaši, s dužnošću i većim naglaskom tribamo poiskati, poslušati svidoke, kih je sve manje, ter prelistati pozabljene dokumente i otkrivati istinu naših ljudi.

Prvi je med njimi jagar Vili Dezső, ki pak dobro pozna ne samo staze i nugalje petrovskoga luga, nego mu je pradida Štefan Teklić (Turkov) bio jedan od peljajućih osob „gibanja“ „Communitas Fidelissima“, a dida Ferenc mu je to ljetu napunio devetnaest ljet, kad je potpišen mirovni ugovor, kako će se Petrovo Selo, Mala i Velika Narda, Keresteš, Pornova, Hrvatske Šice, Dolnji i Gornji Četar otkinuti i pripojiti Austriji. Kako Vili kaže, didin (Bognarov) čin ostao je i u šalnoj rečenici Petroviščanov: „Prasnut ću te van kot Bognar esterajskoga žandara“. Po povidajki, jedan dan prlje poslušanja ljudi u Petrovom Selu sa strane Pogranične komisije, dočulo se je, kako esterajski žandar u jednom stanu agitira Petroviščane da se drugi dan izjasnu polag Austrije. 19-ljetni dičak je sjeo na bicikljin prošao je u hižu i prik zaprtih oblokov hitio je van stranjskoga agitatora. Med ovakovimi storiji gazimo, od nulte točke sivih kamenov Erdőháze, polag raskrižja, kud se vozi človik iz Sambotela u naše selo. Na ovom mjestu je granični diktat raspolovio gospodski Erdődyjev dvor, kade se danas nahadja lugarska hiža. U grabi na te privrimene kamene je nasljednike večkrat upozorio i grofovski lovac Štefan Šteger. Pod gustom korunom drivenih orijašov, svidoke hatara otkrijemo po staza, u kopriva, pod hladom stabla. Ovo je bogati lug, vidi se to i po trianonski kameni, većsto je mora biti. „Voda teče, kamen ostane. Kamen ostane“ tukeču mi štrofe nekako iznutra, ugarskoga pjesnika Alberta Wasssa. Jednoč nek stojimo kraj loznoga bloka od 2000 hektarov, a dodatno je ovde još 1100 hektarov zemlje za poljodjelstvo. „Odvud je kompletno prošlo s trianonskim papirošom više od 3000 hektarov, a potom je sa selom skupa 1923. ljeta vraćeno!“, glasno razmišljamo tako i na našem putu večkrat stanemo. Izajdemo iz terenskoga vozila, a ja se čudim.... Magnatska

Prirodi je svejedno kade su povlićeni hatari

Vilmoš Dezső nad prvim trianonskim kamenom pokaže dvor na Erdőházi, koji bi bio po diktatu raspolovljen na austrijski i ugarski dio

je to krajina, malogdo more znati da je na pravoj strani jur na esterajskom kusiću s droti zagradjeni rezervat za diblje svinje. Pri ovoj turi, na batiku postavljeni prazni plastični kanister označuje privatno esterajsko područje, a u pograničnoj zoni na ugarskoj strani trava je pokošena, a na drugoj strani vlada tarhetom kopriva. Srušena stabla netaknuto stvaraju džungelski izgled. Na neki mjesti i črljeno-bijelo-zeleni stupi su se naprikdali raspadanju, a na neki mjesti trikolorne farbe gizdavo nazviščuju riči staroga školnika, Ivana Nemeta: „Naša mila Hungaria! Ne zabi se s nami! Sirote smo mi prez tebe, /V krilo nas objami.“ Zastanemo još pri smišnom austro-ugarskom kontrastu. Na črljenoj tabli nimški je natpis: „Točka za prekoračenje granice“, a dva metara odaljeno od nje, široki betonski stup onemogućuje prelazak. „Ne ne, nije to samo zavolj ovoga virusnoga vrimenta, to je vik tako“, tvrdi moj peljač. Na asfaltirani esterajski put s ove strane, u promet se spustiti je samo iluzija. Bijeli, ali uprav sivi monumenti su zapečaćeni s ljetom 1922., a pojedini izvorni kameni su jur u nestanku, mahovinom zarašćeni. Gdo mari za nje? I veljek smo pri prič farbanja tih istih. Vili prisizhe da je vidio na slici, a i štao je za to, kako su na ugarskoj strani na okrugli jubileji trianonskoga ugovora spolom bili namazani kameni sa črnimi slovami: „Nem, nem, soha! Ne, ne, nigdar!“ I od njega su jur pitali stariji Esterajčani prez znanja ugarskoga, ali s kristalnim ugarskim izgovorom: „Hoće li biti zopet, „Nem, nem soha?“ „Pred obljetnicom pravo da mi pada napamet, hoće li biti ovakovoga česa i sad?!...“, nagne se od Vilija rič na pretpostavku. Jedno je ali sigurno, da danas, 4. junija, u Pinčenoj dolini, u svakoj crikvi vjernih sel će se zvoni u pol petoj oglasiti... Oganj će se nažgati i molitva će se ganuti za bolni spominak stoljetnoga trianonskoga prokletstva... *Tiho*

Obnova unutrašnjosti martinačke crkve

Martinačka Hrvatska samouprava, koju vodi predsjednica Đurđa Sigečan ovih se mjeseci priprema za obnovu mjesnog crkvenog zdanja. Naime, još krajem prošle kalendarske godine Hrvatska samouprava od državnog tajništva Ureda predsjednika Vlade dobila je potporu za obnovu unutrašnjosti crkve u iznosu od 24 milijuna forinti.

Pokrenut je postupak javne nabave, prikupljene su ponude, koje je samouprava razmotrila u okviru sjednice svog peteročlanog zastupničkog tijela i izabrala najpovoljniju. Ovih tjedana trebala bi početi obnova unutrašnjosti crkve. Aktivnosti se provode u dogovoru s mjesnim župnikom Ilijom Čuzdijem i Pečuškom biskupijom, a uskoro bi se trebao potpisati i ugovor s izvođačima. Pripremni radovi su u tijeku, dok bi se obnova trebala završiti do kraja studenog ove godine. Hrvatska samouprava pored potpore za provedbu ove velike investicije ove godine raspolaže i s normativnom državnom potporom za operativne poslove te potporom za obavljanje javnopolitičkih aktivnosti u 2020. godini. Martinačka Hrvatska samouprave za svoje aktivnosti u 2019. godini dobila je 66 bodova od mogućih 100, što joj je donijelo svotu od 1 557 336 ft, a tu su i rezerve iz prošle godine, ukupno 880 000 ft, kako nam je rekla predsjednica Hrvatske samouprave Martinci Đurđa Sigečan. Pridodala je kako su se brojne priredbe morale reprogramirati nakon što je Državno tajništvo za odnose s vjerskim i narodnosnim zajednicama pri Uredu predsjednika Vlade zbog epidemije koronavirusa i uvedenog izvanrednog stanja povuklo financiranje tri odobrena projekta za sredstva u programskim kategorijama NEMZ-KUL-20 i NEMZ-TAB-20, koji su se u cilju očuvanja mjesnih narodnosnih zajednica trebali financirati iz Fonda „Gábor Bethlen“. Priredbe se ne mogu održavati, pa je Hrvatska samouprava iz preostalog novca odlučila podržati rad lokalnih civilnih udruga, KUD-a Martinci, seoske straže, Zaklade za martinačku djecu, NK Zrinski te aktivnosti mjesne osnovne škole i vrtića.

A u kakvom je stanju crkva, nad kojom već stoljećima bdije njezin zaštitnik i zaštitnik sela sveti Martin? Kažu da je sagrađena 1852., dok je martinačka župa osnovana 1789. godine te postoji i danas. Zidovi su izuzetno mokri, pa će se pri obnovi morati od-

biti, popravljati i obojiti, a mijenja se i cjelokupna stolarija, osim ulaznih vrata u crkvu i sakristiju koja su jako stara i lijepa, te su obnovljena prije nekoliko godina i sama po sebi predstavljaju spomenik kulture.

Prije pet godina popravljen je crkveni toranj, a prije sedam godina krov: tada je izgrađen sustav odvodnje, jer je crkva polako počela tonuti, voda je odvedena u „šamac“, a područje oko ulaza u crkvu je popločano. Sada slijedi obnova unutrašnjosti, premda ima posla i po vanjskim dijelovima, jer je crkveni zid dobro napukao. Napuklina je sanirana tek privremeno. Za vanjsku obnovu Martincani i Crkva trebaju čekati malo bolja vremena i bolje mogućnosti za pribavljanje sredstava. Župni ured koji se nalazi uz crkvu potpuno je obnovljen prije dvije godine sredstvima dobivenima na natječaju vladinog Ureda za poljoprivredu i ruralni razvoj.

Danas Martinci imaju 878 stanovnika, a njihov se broj smanjuje iz godine u godinu. Selo koje se u dokumentima prvi put spominje 1235. godine suočeno je s demografskim izazovom, na koji je vrlo teško odgovoriti zbog malog broja mladih obitelji, pogotovo hrvatskih. Martincani su mi rekli kako selo ima preko 350 kuća, od kojih je više od stotinjak na prodaju. Zanimljivo je kako u Martincima, slično brojnim drugim baranjskim hrvatskim naseljima, kuće kupuju brojni umirovljenci i mlađi ljudi iz Nizozemske, koji dolaze živjeti u ove krajeve. Od početka ove godine obustavljen je rad samostalnog martinačkog bilježništva. Martinački ured danas postoji kao ispostava Zajedničkog samoupravnog ureda u Šeljenu, sa zadatkom obavljanje javnopravnih poslova u tri naselja, Martincima, Starinu i Križevcima.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Svjetski dan zaštite okoliša: čuvaj svoj okoliš!

Svjetski dan zaštite okoliša obilježava se svake godine 5. lipnja na godišnjicu održavanja Konferencije Ujedinjenih naroda posvećene okolišu (Štokholm, 1972. godine), kada je usvojen Program zaštite okoliša Ujedinjenih naroda. Od tada na taj dan svake godine organiziraju se zelene akcije diljem svijeta. Čovjek svojim aktivnostima utječe na stanje okoliša: na čistoću zraka, vode i zemlje, na koncentraciju stakleničkih plinova koji utječu na klimatske promjene, na količinu otpada koji stvara. Svaki novi proizvod, pa čak i obična bočica vode koju kupimo ne bi mogla nastati bez energije i materijala, a kad ih jednom potrošimo ili prestanemo koristiti oni postaju otpad.

Kako možete doprinijeti zaštiti okoliša?

- **Odvajajte otpad** – odvojite papir, plastiku, staklo i biootpad. Za različite vrste otpada, postoje razni spremnici koji se mogu koristiti za odvajanje otpada. Predmete, ambalažu, kartonske kutije često možete ponovno iskoristiti za neku drugu namjeru.
- **Kupite proizvod sa sve manje ambalaže** – rabite tekstilne vrećice za kupovinu koje možete oprati.
- **Posadite drvo ili biljku** – čišći i kvalitetniji zrak koji udišemo je dovoljan razlog da zasadite drvo. Takav projekt može postati i zanimacija za vašu cijelu obitelj, a pogotovo za one najmlađe.
- **Štedite energiju** – ugasite svjetlo ako nema nikoga u prostoriji i koristite LED žarulje koje štede energiju.
- **Štedite vodu** – uvijek dobro zatvorite slavinu, vodu za pranje voća i povrća iskoristite za zalijevanje biljaka, sakupljajte kišnicu za vrt.
- **Vozite se biciklom** – umjesto da zamolite roditelje da vas autom odvedu na neko mjesto uzmite bicikl, nagovorite i njih da se voze njime.

Pronađi riječi u osmosmjerki.
Preostala slova daju rješenje osmosmjerke.

Osmosmjerka
životinje

J	E	Ž	P	Č	E	L	A	K
K	O	S	K	R	A	V	A	M
O	O	P	U	Ž	Z	E	C	A
K	V	K	O	K	O	Z	A	Č
O	C	O	A	C	I	T	R	K
Š	A	N	J	Š	S	O	V	A
C	P	N	R	I	T	P	E	L
R	A	M	A	G	A	R	A	C
V	S	I	C	V	A	R	M	A

CRV	KRAVA	OVCA
JEŽ	KRTICA	PAS
KOKOŠ	LEPTIR	PČELA
KONJ	MAČKA	PUŽ
KOS	MAGARAC	SOVA
KOZA	MRAV	ZEC

RJEŠENJE:

Glasnikov glazbeni kutak

Na ovogodišnjoj posebnoj Euroviziji, u okviru dvosatnog showa Hrvatsku je predstavljao Damir Kedžo s pjesmom „Divlji vjetre“. Damir Kedžo, talentirani pjevač rođen 1987. godine u Omišlju glazbenu karijeru započeo sa 16 godina na Story Super Nova Music Talent Showu. Svoj talent dokazao je i nastupima u mnogim mjuziklima. Poznat je i kao pobjednik 3. sezone

popularnog glazbenog showa „Tvoje lice zvuči poznato“. Bio je član prvog hrvatskog boy benda „Saša, Tin i Kedžo“. Na 66. Zagrebačkom festivalu 2019. godine Kedžo je nastupio s pjesmom „Srce mi umire za njom“, a 29. 2. 2020. godine pobijedio je na Dori s pjesmom „Divlji vjetre“.

Kad je posao ujedno i hobi

Stjepan Horvat iz Serdahela, bivši gimnazijalac Hrvatske osnovne škole i gimnazije u Budimpešti (HOŠIG) danas je već uspješan pomurski poljoprivrednik, koji vodi obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, uzgaja životinje i opskrbljuje kućanstva mlijekom, dok njegovi izvrsni sirevi, jogurti i drugi mliječni proizvodi stječu sve veću popularnost. Vršnjaci bi za njega možda rekli da je „bijela vrana“, naprosto zbog toga što je izabrao posao za koji se mladići danas rijetko odlučuju. On za to ne mari: lice mu zrači zadovoljstvom jer posao, koji mu je ujedno i hobi, u posljednje vrijeme postaje čak i isplativ. Zahvaljujući online tržnici i dostavi na kućnu adresu njegovo gospodarstvo napreduje i u vrijeme pandemije koronavirusa.

Stjepan je osnovnu školu pohađao u Velikoj Kaniži, kamo se obitelj iz Serdahela preselila zbog posla, no on je uvijek čeznuo za selom: kod djeda i bake u Serdahelu uvijek se motao oko poljoprivrednih poslova.

„Bio sam još vrlo mali kad smo se preselili u grad, ali kako baka kaže, uvijek sam bio uz djeda i želio mu pomoći oko životinja, u hranjenju i pojenju. Djed je imao koze, svinje i perad, nisam ih se bojao, već sam se oko njih osjećao prirodno. Inače, tata je oduvijek bio veliki ljubitelj konja, vjerojatno sam naslijedio njegove gene, ali nakon preseljenja u Kanižu morali smo živjeti bez njih“, prisjeća se Stjepan.

Svoj život oduvijek je zamišljao na selu, u prirodi, pa je nakon mature u budimpeštanskoj Hrvatskoj gimnaziji primljen na Poljoprivredni fakultet Sveučilišta sv. Stjepana u Gödöllőu, gdje je završio preddiplomski studij inženjera poljoprivrede, a potom i diplomski studij na Panonskom sveučilištu u Keszthelyu. Već za vrijeme diplomskog studija stečeno znanje počeo je primjenjivati u praksi, radeći u poljoprivrednom gospodarstvu s ocem, koji je 2003. godine u Serdahelu kupio kuću i dva konja.

„Od oca sam naučio vrlo mnogo: on se oduvijek bavio konjima, nakon što je ponovno kupio konje naučio me je jahati, što otada obožavam. Osim toga naučio me je da se moramo stalno usavršavati i truditi se da budemo što bolji u poslu kojim se bavimo. Upravo tako postupam i danas u svom radu, puno čitam o struci, tražim nešto novo, pitam starije i iskusnije za savjet.“

Nakon stjecanja diplome Stjepan je počeo izgrađivati svoje gospodarstvo, kupio je još konja, nabavio krave, krmače i zapo-

Sirevi iz OPG-a Stjepana Horvata

čeo uzgoj životinja. Naravno, kupnja životinja bi za njega predstavljala prevelik zalogaj, pa se prijavio na natječaj za „Razvojna sredstva za mlade poduzetnike“, gdje je dobio potporu za dodatnu nabavu životinja. Sad već ima 6 krava, više teladi, krmače i prasad. Osim što voli životinje Stjepan je veliki ljubitelj mliječnih proizvoda, i to ponajviše domaćih, pa se odlučio za preradu mlijeka dobivenih od krava. Proizvodnju sira naučio je od jednog proizvođača, a i sam je počeo eksperimentirati s okusima: proizvodi svježi sir s okusom luka, češnjaka, čilija i drugih začina, zatim masni, polumasni, trapist i dimljeni, osim toga obični i voćni jogurt, a obližnja naselja opskrbljuje i svježim domaćim mlijekom. Među ostalim planira pokrenuti i proizvodnju domaćih mesnih proizvoda. Želi u selu otvoriti i malu trgovinu u kojoj bi se prodavali domaći

mliječni proizvodi, možda i neki drugi. Svoje proizvode povremeno prodaje na kaniškoj tržnici, no narudžbe sve češće stižu preko interneta, posebice sada, u uvjetima korona-krize, a naručeni proizvodi dostavljaju se na kućnu adresu. Kupci su zadovoljni, dobra vijest se širi, pa se povremeno događa da ne može udovoljiti narudžbama.

Možda razvoj Stjepanovog gospodarstva mnogima izgleda jednostavno, što uopće nije tako: mladi poljoprivrednik, kako se kaže, na nogama je 24 sata, pa nije ni čudo što se tek rijetki odlučuju za njegov poziv.

„Ponekad nam dovode učenike kako bi upoznali rad u poljoprivrednom gospodarstvu, a prilikom profesionalnog usmjerenja nekima savjetuju da izaberu ovo zanimanje, ali malo je zainteresiranih, osim djece čiji se roditelji bave sličnim poslom. Smatram da će poljoprivreda uvijek imati budućnost, ukoliko se radi sustavno i ulaže dovoljno napora ovaj posao je isplativ. Danas sve više ljudi brine za svoje zdravlje i provjerava izvor prehrambenih proizvoda: proizvodi velikih proizvođača ne mogu se ni usporediti s domaćim proizvodima, što postupno shvaća sve veći broj ljudi“, dodaje Stjepan.

Nije lako postizati takve uspjehe, pogotovo ako uzmemo u obzir njegovu svakodnevnu satnicu: u proljetno i ljetno vrijeme budi se u 4 sata, a na počinak odlazi oko ponoći, jer danju uvijek ima posla oko životinja, dok navečer radi u sirani. Za njega nema blagdana niti ljetovanja: životinjama je potrebna svakodnevna briga i njega, što za njega uopće nije teško, jer voli što radi - kako kaže, to mu je zapravo i hobi, a malo ljudi u životu može reći da mu je posao ujedno i hobi.

beta

Stjepan Horvat se veseli teladi

Žitak za koronom po svitu II.

Na liniji Švedska i Francuska

Albert Handler se je odselio u Švedsku 2011. ljeta, a pred tim pet ljet je bio naš suradnik u Izdavačkoj kući Croatica, kot tehničar i pomoćnik u izdavačtvu knjig. Kad se je iz doma ganuo, planirao je na pet ljet, a u medjuvrime se je oženio s Petroviščankom Anom Škrapić i lani im se je kći narodila Greta. Trenutačno Handlerova familija živi od Göteborga 50 km, u manjem gradiću zvan Lilla Edet, kade su lani kupili jednu malu hižicu. „Od fabrike, pri koj smo inštalirali audio-vizualne sisteme za konferencije i prostorije predavanj ter za kućno kino, prošli tajedan sam dobio otkaz zbog koronakrize, s tim da ako će u dogledno vrime ponovo potribovati djelatnika, moraju mi se obavezno javiti. Ov period će najvjerojatnije durati do septembra, ali donidob ću dobiti 80% plaće, zatim ću pak, kako izgleda, ostati doma s našom kćerkom. Ovdje u Švedskoj nisu bile stroge mjere zbog koronavirusa kako u drugi orsagi, ali neke promjene su se ipak zgodale. Ovdje je Vlada čekala na preporuku stručnjakov ki su rekli da sa zatvaranjem čuvarnic i škol već kvara načinjaju, nego kad ostanu otvorene. Tako nek u gimnazija, visoki škola i na fakulteti je digitalna nastava. U mnogi slučajji je Vlada tanače dala, prosila, ali nije zahtjevala od ljudi, i u tom vidim velike razlike med Švedskom i Ugarskom. Meni se čini da većina Švedjanov je i ozbiljno zela sve vladine prošnje“, veli Albert i dodaje da svi probuju pomoć svim. Maske ne moraju nositi, ali svagdir su opomene za pranje ruk i držanje daljine. Moguća je narudžba jila na domaću adresu i vikendom, a mladi susjedi rado idu kupovati starijim susjedom. Dičji parki i restorani su bili skroz otprti. Panike i straha nije bilo, čudami su djelali home office, i promet se je smanjio, a neke fabrike su i stale s djelom, kot Volvo u Göteborgu. Dosadašnji broj zaraženih s koronavirusom je 37133, a umrlo je 4395 betežnikov (30.5.). Sve strahote, čini se, obajdu Handlerovu rezidenciju. Kad človik pogleda na kipicu njevu hižicu kot iz povidajke, u to vrime slatko spi Greta, ka će vrijeda ponovo dojtji u rodno selo mame i čaće, u najljipšu Pinčenu dolinu.

Švedski pozdrav od Grete, Ane i Alberta

Gertrudu Daoudal četarsko-petrovisku Hrvaticu u mirovini s dvojnim državljanstvom u Francuskoj, epidemija je zatekla u Parizu, a svoju, s književnošću nadahnutu, analizu otud nam je dala s ovim lipim uvodom: „Na boj i kugu nigdor nij' pripravan“, tako piše nobelovac u svojem romanu „Kuga“, Albert Camus, čija knjiga je postala jedna od najčitanijih po svitu, prvenstveno u Kini. Opis kuge ovoga djela je Camusova profecija iz 1940. ljeta, ka se je aktualizirala pri spravišću francuskoga društva s ovom najnovijom epidemijom. Neočekivano je eksplodirao koronavirus, a političke partije jedna suprot druge, redom su donesle pogrišne odredbe.

Kipic iz doline Loira

Ustanove su bile nepripravne, financijska sredstva su falila, a špitalji dupkom puni, dokle zakapanje mrtvih takaj je doneslo prevelike probleme“, tako je komentirala naša Truda tamošnju katastrofalnu situaciju, ka je, svi se ufamo, već samo prošlost. Televizijski i radijski izvješćaji su bili strašni, vojska je vozila betežnike iz jedne u drugu regiju, povećao se je broj mrtvih ljudi (30.5. je to 28 714), a tijela su smješćena u hladionica. Ona kaže, kako većina Francuzov doživi lipu starost, čuda je med njimi i iznad 90 ljet starosti, ki uglavnom zadnja svoja ljeta „potrošu“ u starački domi. Tod su i umrli najvećimi, kim familija ni smila zbogomdati. U Parizu je stao žitak kad je stupio na snagu zvanaredno stanje (17. marcijuša), sve se je zaprlo, samo apoteke i bolte su djelale. Pravoda su se zgodala i tamo panična kupovanja, ali potom je nastala tišina, nigdir nije bilo viditi ni žive duše. „S interneta nabavljenimi propusnicami smo mogli projti na jednu uru, od hiže daleko na jedan km. Svi su se ponášali disciplinirano, uvečer su svi aplaudirali, jačili na balkonu. Prijatelji mi živu na rijeki Saine na jednom šiftu, samo sam se s njimi našla, gustokrat smo skupa obidvali. Čuda sam štala, gledala sam televiziju, filme, kazališne komade, opere, a s otheadjanjem vrimenta, sve je bilo teže. S familijom sam držala kontakt ujtro i uvečer na telefonu, a od 11. majuša se je začeo sve vrnuti u normalu. Sad se svi boju od drugoga vala koronavirusa, a polig toga i od osiromašnja, kad su velike razlike med društvenimi sloji“, dodala je Trudi, ka se sigurno dobro čuti, trenutačno polag Orleansa, u prekrasnoj dolini Loira.

Tiho

Nagrade i priznanja Hrvatskog društva katoličkih novinara

Priznanje Časopisu za Hrvate katolike „Zornica nova“ o 30. obljetnici izlaženja

Hrvatsko društvo katoličkih novinara dodijelilo je nagrade i priznanja za 2020. godinu. Nagrada za životno djelo dodijeljena je don Antonu Šoljiću za dugogodišnje kvalitetno novinarsko, publicističko, uredničko i izdavačko djelovanje u širenju Radosne vijesti putem medija, godišnju nagradu dobila je Ines Grbić za zauzeto i prepoznatljivo novinarsko djelovanje u različitim katoličkim glasilima, te promicanje suradnje na području medija, dok je posebno priznanje dobio fra Šimun Šito Ćorić za dugogodišnji rad u promicanju tema vezanih uz hrvatsko iseljenišтво u medijskom prostoru. Nagrada za mrežnu stranicu s kršćanskim sadržajima dodijeljena je Udruzi Studentski katolički centar „Palma“. Priznanje o obljetnicama primili su Kršćanska obiteljska revija Kana i Glasilo Hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj MOVIS za 50 godina izlaženja, Pastoralno-informativni list hercegovačkih biskupija „Crkva na kamenu“ za 40 godina izlaženja, Časopis za Hrvate katolike „Zornica nova“ i Glasilo Salezijanske obitelji „Don Bosco danas“ za 30 godina, Katolički list „Zvonik“ i List đakovačkih bogoslova „POZIC“ za 25 godina izlaženja, a Radio Marija Bosne i Hercegovine za 10 godina emitiranja. Priznanje za kvalitetan novinarski rad u otežanim okolnostima u doba pandemije COVID 19 i posljedica razornoga potresa koji je pogodio Zagrebačku nadbiskupiju dobili su Hrvatski katolički radio, Medijska kuća „Laudato“ i Radio Marija Hrvatska. S.B.

UPIS U RAZRED S PREDMETNOM NASTAVOM HRVATSKOG JEZIKA U MOHAČU

Hrvatska samouprava grada Mohača zahvaljuje se roditeljima koji su svoju djecu u školskoj godini 2020./2021. upisali u razred s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika Osnovne škole „István Széchenyi“. Prema Zakonu o pravima narodnosti upisan je dovoljan broj učenika, upisi su bili otvoreni do ponoći 15. svibnja.

BUDIMPEŠTA

U budimskoj crkvi Rana sv. Franje u nedjelju, 7. lipnja u 17 sati održat će se sveta misa na hrvatskom jeziku. Misu služi velečasni Vjenceslav Tot.

SEPETNIK

Mjesna samouprava Sepetnik i manjinske samouprave (hrvatska i njemačka) tog naselja prije nekoliko godina utemeljile su Odbor za mjesnu baštinu. Zahvaljujući zalaganju članova Odbora, među kojima je i predsjednik Hrvatske samouprave Zoltan Markač, u jednoj prostoriji Centra za integrirane društvene usluge otvorena je etnografska izložba. Članovi odbora i dalje su vrlo aktivni, skupljaju stare predmete i istražuju lokalnu povijest te predstavljaju prinose svoga rada mještanima i široj publici, a ovaj put u auli Centra priredili su izložbu „Čovjek i zemlja“. Zainteresirani mogu pogledati predmete rabljene u poljoprivredi početkom i sredinom prošlog stoljeća.

SERDAHEL

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ planira osnivanje mladog tamburaškog sastava za učenike mjesne osnovne škole koji nakon završetka obrazovanja nemaju gdje nastaviti glazbene aktivnosti. Iz tog razloga samouprava je prošlog mjeseca iz Hrvatske nabavila dvije tamburice (bisernicu i brač), na kojima djeca već vježbaju kod kuće. U planu je kupnja još nekoliko glazbala, a kad za to sazriju uvjeti održat će se i zajedničke vježbe.

HRVATSKI ŽIDAN

Farski tanač Hrvatskoga Židana, Društva lovcev i lugarov srdačno vas čekaju na tradicionalno shodišće, u čast. sv. Hubertusa i Blažene Dvice Marije, 7. junija, u nedilju, početo od 10 uri, ka kapeli Peruške Marije. Trojezičnu mašu služu umirovljeni duhovnik dr. Anton Kolić iz Austrije i zlatomašnik Štefan Dumović, potom slijedi blagoslavljanje vozil. Ako bude godine, maša će se održati u mjesnoj crkvi.

POMURJE

Završeni su upisi u pomursku škole koje rade prema programu predmetne nastave hrvatskoga jezika. U Osnovnu školu „Nikola Zrinski“ u Keresturu od sljedeće školske godine upisao se 21 prvšač iz Belezne, Fičehaza, Tiloša i Kerestura, dok će Osnovnu školu „Katarina Zrinski“ u Serdahelu pohađati 22 prvšača iz Mlinaraca, Pustare, Sumartona i Serdahela. Obje ustanove početkom ožujka priredile su takozvane „otvorene dane“, kako bi roditelji i djeca mogli što bolje upoznati rad ustanove i njezin odgojno-obrazovni program.